

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Deadline:

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Programmadirectie COVID19
5.1.2e

Ontworpen door

5.1.2e

5.1.2e@minvws.nl

Datum

30 november 2020

Kenmerk

Zaaknummer

nota

(ter beslissing)

Parlementair COVID-19 - Motie Segers (ethische kaders) en motie Wilders (geen (in)directe vaccinatieplicht) (Bijlage 8)

Paraaf directeur

Paraaf DGV

1 Aanleiding voor deze nota

Tijdens het debat van 18 november jl. heeft het lid Segers een motie ingediend over ethische kaders bij de COVID-19 vaccinatie en het lid Wilders een motie tegen een directe of indirecte vaccinatieplicht. Beide moties zijn aangenomen. In verband met de snelle ontwikkelingen op het gebied van COVID-19 vaccinatie is het van belang hier op korte termijn op te handelen en besluiten over te nemen.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

Ten aanzien van de uitwerking van deze moties vragen we u om akkoord op de volgende twee punten:

a) *Motie Segers over een ethisch afwegingskader voor de vaccinatiestrategie*

Verderop in deze nota is een uitwerking van deze motie gevoegd, met daarin enkele routes voor de uitwerking van een ethisch afwegingskader. PDC-19 adviseert u de Commissie Ethiek en Recht van de Gezondheidsraad te vragen om deze opdracht te combineren met de spoedopdracht voor het ontwikkelen van ethische en juridisch kader rondom testen en sneltesten, die begin januari opgeleverd zal worden. Gaat u hiermee akkoord?

b) *Motie Wilders en daaropvolgende verzoek om brief*

In de motie spreekt de Kamer uit dat er slechts sprake kan zijn van vrijwillige vaccinatie en niet van een directe of indirecte vaccinatieplicht, of dwang- en drangmaatregelen. Het lid Wilders heeft verzocht om een brief waarin het kabinet deze lijn bevestigt.

Gaat u akkoord met het opnemen van dit punt in de tweewekelijkse voortgangsbrief?

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Programmadirectie COVID19
5.1.2e

Kenmerk

3 Samenvatting en conclusies

a) Motie Segers (Ethisch kader COVID-19 vaccinatie en testen)

Aanleiding: Motie van het lid Segers van 18 november 2020 (voor volledige motie, zie bijlage):

De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat de regering voorbereidingen treft om te starten met vaccineren tegen corona zodra vaccins beschikbaar komen en binnenkort een vaccinatiestrategie presenteert aan de Kamer; overwegende dat een dergelijke grootschalige vaccinatiestrategie in deze situatie ethische dilemma's met zich meebrengt voor onder andere werkgevers, zorginstellingen, organisatoren van grootschalige evenementen en voor de overheid, die zowel het algemeen belang moet dienen als individuen moet beschermen tegen ongerechtvaardigde drang; overwegende dat ethische bezinning hierop nodig is; verzoekt de regering, zich te laten adviseren door een gezaghebbend instituut over een ethisch afwegingskader voor de vaccinatiestrategie van coronavaccins.

Opdracht: De COVID-19 vaccinatie levert ethische dilemma's op tussen collectieve verantwoordelijkheid om de vaccinatiegraad te verhogen en elkaar te beschermen alsook de individuele vrijheid en lichamelijke integriteit. Ontwikkel een ethisch en juridisch kader om inzicht te geven in de afwegingen die gemaakt moeten worden rondom dwang – (indirecte) dwang – en drang bij de COVID-19 vaccinatie

Voorbeelden van vragen die je hierbij kunt stellen:

- Mag je als café-eigenaar mensen de toegang weigeren als zij niet gevaccineerd zijn?
- En mag/kan/wil/moet de overheid café-eigenaren verbieden dit te doen?
- Mogen werkgevers van werknemers vaccinatie eis stellen (ook bijvoorbeeld zorgpersoneel)?
- Financieel – economische belangen: Wat als organisatoren van evenementen een vaccinatie-eis stellen, mogen zij dan weer open? En wat als het buitenland vaccinatie gaat eisen?
- Hoe kan de overheid voorkomen dat bijv. eigenaren van cafés een vaccinatie-eis gaan stellen? Bijv. door de garantie te geven dat een café niet meteen dicht hoeft als er meerdere besmettingen hebben plaatsgevonden, als een café daarbij kan aantonen dat er veiligheidsmaatregelen zijn genomen.
- Wordt informatie rondom vaccinatie gedeeld met GGD-en/laboratoria wanneer er een test wordt afgenomen (belangrijk voor diagnostiek)?

Mogelijk te betrekken organisaties:

- Raad van State

- Raad voor het Openbaar Bestuur
- Commissie Ethiek en Recht Gezondheidsraad
- Rathenau Instituut
- Ministerie van BZK (wil meedenken over grondrechten mbt vaccineren)

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Programmadirectie COVID19
5.1.2e

Kenmerk

Mogelijke routes:

1. Combineren met huidige opdracht van Commissie Ethiek en Recht Gezondheidsraad:
  - a. Commissie Ethiek en Recht van de GR kan dit doen gecombineerd met een verwante opdracht (van Covid programmadirectie) over sneltesten en testen, dat begin januari gereed moet zijn. Daarbij betrekken ze ethische en juridische experts, eventueel ook experts op gebied van arbeidsrecht etc.
  - b. Vanwege de gevraagde snelheid en de reeds lopende opdracht bij deze commissie, adviseren wij deze route.
2. Kort en snel (schatting tijdspad <2 maanden):
  - a. Breng een aantal experts bijeen en laat hen onder de vlag van VWS een ethisch afwegingskader ontwikkelen. Om de transparantie te bevorderen kan dit ook openbaar worden gedaan.
3. Gezaghebbend instituut (schatting tijdspad >2 maanden):
  - a. Vraag één of meerdere instituten een ethisch afwegingskader te ontwikkelen om de afwegingen rondom de COVID-19 vaccinatie te onderbouwen.
4. Getrapte adviesroute:
  - a. Ga eerst voor een quick scan. Vraag een aantal ethici en gezondheidsrechtexperts om een beter beeld te vormen van de vraagstukken die hier achter weggkomen en van welke aard deze vraagstukken zijn (ethisch, juridisch, etc.). Vervolgens kan gericht gekeken worden naar vervolgstappen, bijvoorbeeld één of meerdere instituten vragen een ethisch afwegingskader te laten ontwikkelen.

b) Motie Wilders (geen (in)directe vaccinatieplicht)

De Kamer, gehoord de beraadslaging, spreekt uit dat hoewel het positief is dat er coronavaccins aan komen, er slechts sprake kan zijn van vrijwillige vaccinatie, dus dat een directe of indirecte vaccinatieplicht uitgesloten is, evenals dwang- of drangmaatregelen, en gaat over tot de orde van de dag.

In aanvulling op de motie heeft het lid Wilders verzocht om een commissiebrief met daarin de reactie van het kabinet.

Advies

We adviseren u om in de volgende voortgangsbrief waarin u het volgende bevestigt:

- Vaccinatie altijd vrijwillig.
- Geen vaccinatiedwang.
- Ten aanzien van 'drang' moet het één en ander nog nader worden uitgewerkt, onder andere aan de hand van de ethische kaders.

4 Draagvlak politiek

De motie van het lid Segers is erg breed ondersteund door de Kamer.
De motie van het lid Wilders is breed ondersteund door de Kamer

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Programmadirectie COVID19
Team C

Kenmerk

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De COVID-19 vaccinatie brengt veel ethische vraagstukken met zich mee, niet alleen ten aanzien van prioritering, maar ook op andere vlakken. De vaste commissie Vaccinaties van de Gezondheidsraad heeft in het advies aan het kabinet al een aantal ethische afwegingen benoemd die uitleggen waarom het kiezen voor kwetsbare groepen een verantwoorde strategie is. Aanvullend hierop leven andere vragen binnen de samenleving. Er zijn groepen die zich zorgen maken over een vaccinatieplicht en over de vaccinatie in het algemeen. Met name onder zorgmedewerkers leven hier ook vragen over. Dit is vergelijkbaar met de discussie rondom het al dan niet verplichten van de griepprik.

6 Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

7 Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Het ministerie van BZK wordt betrokken in verband met het beschermen van grondrechten bij vaccineren.

9 Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

10 Toezeggingen

Hiermee geeft u een opdracht om een ethisch en juridisch afwegingskader te ontwikkelen omtrent het testen en vaccineren met betrekking tot COVID-19.

11 Fraudetoets

N.v.t.

5.1.2e